

УДК 355.231(477)

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2025.4.11>**С. СІНКЕВИЧ**

кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальновійськових дисциплін,
Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького,
м. Хмельницький, Україна
<http://orcid.org/0000-0001-5838-2177>

А. ЧУКАНОВ

старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін,
Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького,
м. Хмельницький, Україна
<http://orcid.org/0000-0002-7925-1026>

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ОСНОВ БОЙОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У статті науково обґрунтовано систему педагогічних умов, необхідних для ефективної підготовки здобувачів вищої освіти з дисципліни «Основи бойового забезпечення» в умовах запровадження з 2025 року базової загальновійськової підготовки (БЗВП). Проаналізовано суперечність між потребами оборони у компетентних захисниках та наявними методиками навчання у цивільних ЗВО. Визначено чотири групи педагогічних умов: організаційно-управлінські (інтеграція з навчальними центрами), змістово-процесуальні (компетентнісний підхід, стандарти НАТО), технологічні (використання VR/AR, БПЛА, лазерних симуляторів) та психолого-аксіологічні (формування інженерного мислення, десенсибілізація до загроз). Доведено, що реалізація цих умов сприяє формуванню стійких військово-професійних компетентностей та психологічної готовності до дій в умовах сучасного високотехнологічного бою.

Результати проведеного аналізу дають можливість стверджувати, що система загальновійськової підготовки здобувачів вищої освіти в Україні переходить від формального підходу до практично орієнтованої моделі, зорієнтованої на формування реального мобілізаційного резерву. У цій моделі дисципліна «Основи бойового забезпечення» набуває ключового значення, оскільки забезпечує формування критично важливих компетентностей для дій у сучасних бойових умовах.

Ефективність навчання залежить від реалізації цілісної системи педагогічних умов. Організаційні умови передбачають співпрацю між закладами вищої освіти та військовими навчальними центрами, а також залучення викладачів із бойовим досвідом. Змістові умови ґрунтуються на компетентнісному підході, оновленні програм відповідно до стандартів НАТО та практичній спрямованості матеріалу. Технологічні умови охоплюють інтеграцію VR/AR, БПЛА, лазерних тренажерів і симуляторів, що підвищують реалістичність навчання. Психолого-аксіологічні умови забезпечують мотивацію, розвиток психологічної стійкості та інженерного мислення, необхідних для дій у небезпечних ситуаціях.

Реалізація цієї системи дозволяє формувати у здобувачів не лише знання, а й прикладні навички з інженерного забезпечення, мінної безпеки, РХБ захисту й організації маскування, що безпосередньо впливає на їх готовність до виконання бойових завдань.

Ключові слова: загальновійськова підготовка, основи бойового забезпечення, педагогічні умови, компетентнісний підхід, інженерне забезпечення, РХБ захист, мінна безпека, БПЛА, стандарти НАТО.

Поставлення проблеми. Фундаментальні зміни в геополітичному ландшафті та безпрецедентна за масштабами збройна агресія проти України актуалізували питання трансформації системи національної безпеки та оборони. Традиційна модель комплектування підрозділів Сил оборони, що базувалася на строковій службі та мобілізації резервістів зі ста-

рим багажем знань, виявила свою недостатню гнучкість в умовах високотехнологічної війни. Сучасний театр бойових дій вимагає від кожного комбатанта, незалежно від військово-облікової спеціальності, володіння широким спектром навичок: від тактичної медицини до складної інженерної підготовки та захисту від зброї масового знищення.

У цьому контексті особливої ваги набуває реформування системи військової підготовки у закладах вищої освіти (ЗВО). Впровадження з 2025 року обов'язкової базової загально-військової підготовки (БЗВП) для студентів є стратегічним кроком держави, спрямованим на створення якісного мобілізаційного резерву [Про запровадження базової загальновійськової підготовки, 2025]. Проте, механічне перенесення армійських статутів до університетських аудиторій не дасть бажаного результату без науково обґрунтованих педагогічних умов, адаптованих до психології сучасної молоді та специфіки освітнього процесу у цивільних ЗВО.

Дисципліна «Основи бойового забезпечення» посідає центральне місце в архітектурі БЗВП. Бойове забезпечення – це не просто допоміжна функція, а комплекс заходів, що створюють саму можливість ведення бойових дій, нівелюють переваги противника та зберігають життя особового складу. Воно охоплює розвідку, інженерне забезпечення, радіаційний, хімічний та біологічний (РХБ) захист, тактичне маскування, охорону та радіоелектронну боротьбу. Статистика конфліктів свідчить, що ігнорування основ бойового забезпечення на тактичному рівні є причиною значної частини безповоротних втрат.

Постановка проблеми – наявність суперечності між об'єктивною потребою сектору безпеки і оборони у підготовлених, компетентних захисниках, здатних ефективно застосовувати заходи за видами бойового забезпечення, та застарілими, переважно теоретичними методиками викладання відповідних дисциплін у цивільних ЗВО. Вирішення цієї суперечності потребує розробки й імплементації системи педагогічних умов, які б забезпечили високу інтенсивність, практичну спрямованість та психологічну стійкість здобувачів освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковий дискурс щодо військово-професійної підготовки в Україні значно активізувався останніми роками. Результати опрацювання останніх досліджень дозволяють виокремити декілька дотичних ключових векторів досліджень. Більшість сучасних дослідників погоджуються, що метою підготовки має бути не сума знань, а сформована компетентність.

У працях, присвячених педагогічним умовам формування професійної компетентності [Базова військова підготовка для студентів: кого і як навчатимуть з 1 вересня 2025 року, 2025], зазначається, що структура компетентності офіцера включає не лише когнітивний компонент (знання), а й діяльнісний (вміння) та ціннісно-мотиваційний (атитюд). Автори наголошують, що традиційна освітня модель, орієнтована на трансляцію інформації, не гарантує готовності до дій у стресових умовах бою. Юрій Юрчак, акцентує увагу на тому, що в умовах воєнного стану критичного значення набуває інтеграція «soft skills» (лідерство, стресостійкість, швидкість прийняття рішень) до структури професійної підготовки. Це корелюється з необхідністю формування у здобувачів не лише вузькопрофесійних навичок роботи з інженерним обладнанням, а й здатності ефективно керувати малим підрозділом у кризових ситуаціях. Дослідження підготовки фахівців інженерних військ конкретизують цей підхід, пропонуючи компетентнісні моделі, що включають специфічні “hard skills” (робота з вибухівкою, фортифікація) та “soft skills” (командна робота, лідерство). У роботі Людмили Романишеної [Юрчак, Романишина, 2023] розглядаються умови формування компетентності рятувальників, що є спорідненою сферою до бойового забезпечення (зокрема в аспектах РХБЗ та інженерної справи), акцентуючи на суб'єкт-суб'єктній взаємодії та самоосвіті.

Важливим аспектом є психологічна підготовка до дій в умовах підвищеного ризику. Дослідження психологічної готовності до РХБ зараження вказують на критичну роль симуляційних технологій у зниженні рівня паніки та формуванні автоматизму дій. Автори доводять, що електронні засоби навчання можуть ефективно моделювати стресові фактори, готуючи психіку до реальних загроз. Дисертаційне дослідження щодо безпечної поведінки молоді підкреслюють важливість формування культури безпеки ще на етапі допрофесійної підготовки, що створює базу для подальшого спеціального навчання.

Значний обсяг робіт присвячено інтеграції новітніх технологій. Використання БПЛА в інженерній розвідці та бойовому забезпе-

ченні розглядається у технічних та педагогічних аспектах. Автори [Васильєва, 2024] наголошують, що сучасний фахівець має володіти навичками дистанційного моніторингу та управління роботизованими системами. Застосування VR-технологій для навчання мінній безпеці обґрунтовується як безальтернативний метод безпечної візуалізації прихованих загроз. Питання дистанційного навчання у військових вишах аналізуються в контексті забезпечення безперервності освіти в умовах війни та пандемії.

Окремим напрямом є адаптація освітнього процесу до стандартів НАТО. Дослідження детально описують процедури планування та організації бою (TLP, MDMP), наголошуючи на необхідності зміни штабної культури та термінології. У роботі [ОКК13. Основи бойового забезпечення, 2024] аналізуються організаційні умови підготовки, зокрема для ВМС та військ зв'язку, з акцентом на мовну сумісність і вивчення процедур НАТО.

Попри значну кількість публікацій, проблема педагогічних умов викладання саме дисципліни «Основи бойового забезпечення» для широкого загалу здобувачів вищої освіти у рамках нової моделі БЗВП залишається недостатньо системно висвітленою. Більшість робіт фокусуються або на вузькопрофесійній підготовці курсантів, або на загальних питаннях військової педагогіки.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та розробка комплексної системи педагогічних умов, реалізація яких забезпечить ефективну загальновійськову підготовку здобувачів вищої освіти з дисципліни «Основи бойового забезпечення», гарантуючи формування необхідних військово-професійних компетентностей, психологічної стійкості та готовності до захисту держави.

Виклад основного матеріалу. Реформування системи військової підготовки здобувачів вищої освіти в Україні базується на оновленій нормативно-правовій базі, яка суттєво трансформує підходи до організації освітнього процесу. Центральне місце в цій системі посідає Порядок проведення базової загальновійськової підготовки, що визначає зміст, структуру та вимоги до організації навчання [Васильєва, 2024]. Особливої уваги потре-

бує чітка структурна декомпозиція програми БЗВП, оскільки вона передбачає значний обсяг як теоретичних, так і практичних занять. Теоретичний компонент обсягом три кредити ЄКТС реалізується у закладах вищої освіти, а практичний компонент, який містить сім кредитів, проводиться у навчальних центрах силових відомств України. Це створює потенційний розрив між теоретичною підготовкою та практичним застосуванням знань, що вимагає особливої педагогічної уваги та синхронізації змісту.

Важливою нормативною деталлю є можливість звільнення від БЗВП певних категорій громадян або перенесення строків, що вимагає гнучкого адміністрування навчального процесу з боку ректорату.

Дисципліна «Основи бойового забезпечення» має інтегративний характер і пронизує практично всі компоненти загальновійськової підготовки, формуючи базу для розуміння організації та здійснення заходів, спрямованих на убезпечення особового складу, забезпечення його мобільності, захисту від вогневого впливу противника та створення умов для успішного виконання бойових завдань. У програмі дисципліни виокремлюються ключові модулі, пов'язані з інженерним забезпеченням, розвідкою, радіаційним, хімічним і біологічним захистом, тактичним маскуванням, радіоелектронною боротьбою й охороною. Усі ці складові мають бути узгоджені зі стандартами НАТО, оскільки саме вони визначають сучасні вимоги до організації бойових дій та міжвідомчої сумісності.

Ефективне формування компетентностей у межах цієї дисципліни можливе лише за умов створення відповідного педагогічного середовища. По-перше, це організаційно-управлінські умови, які включають інтеграцію освітніх просторів ЗВО та навчальних центрів, впровадження стандартизованих критеріїв оцінювання та залучення до викладання військовослужбовців, які мають бойовий досвід [Юрчак, Романишина, 2023]. Подібна модель дозволяє забезпечити практичну спрямованість навчання, а також підвищити його достовірність та авторитетність в очах здобувачів вищої освіти, які особливо цінують реальний досвід і конкретні приклади застосування знань.

Змістово-процесуальні умови визначають, яким саме має бути зміст підготовки й за допомогою яких методів він подається. В умовах обмеженого часу навчання слід надавати перевагу компетентнісному підходу з опорою на формування конкретних умінь і навичок. Сучасний зміст підготовки потребує очищення від застарілих положень, характерних для радянських підручників, та орієнтування на сучасні підходи країн-членів НАТО [Юрчак, 2024a]. Важливою складовою є побудова модульної структури матеріалу з використанням принципів мікронавчання, що дозволяє формувати окремі мікрокомпетентності: ідентифікація типів мін, визначення демаскуючих ознак, розпізнавання маркування загороджень тощо. Зміст дисципліни повинен також логічно інтегрувати елементи тактичної медицини, оскільки дії в умовах мінної або РХБ небезпеки завжди супроводжуються ризиком поранення.

Технологічні умови підготовки відображають вимоги сучасного поля бою, де ключову роль відіграють цифрові технології та системи дистанційного спостереження. Використання VR і AR у навчанні мінної безпеки дає змогу моделювати небезпечні ситуації без ризику для життя, а також демонструвати внутрішню будову боєприпасів і принципи роботи підіривників. БПЛА стали невід'ємною частиною інженерної розвідки, тому здобувачі вищої освіти повинні опанувати не лише навички пілотування, а й аналіз відеопотоку, визначення пошкоджених ділянок місцевості, розпізнавання мінних загороджень та оцінку прохідності маршруту [Юрчак Ю.М. (2024 b)]. Наявність таких навичок значно розширює можливості майбутніх військовозобов'язаних у реальних умовах. Додатково у навчання доцільно інтегрувати лазерні системи імітації бою, які дозволяють імітувати дії умовного противника та моделювати вогневий вплив, забезпечуючи емоційно насичене, стресове, але безпечне відпрацювання тактичних завдань.

Психолого-аксіологічні умови визначають внутрішню готовність студента діяти в екстремальних обставинах. Значна частина матеріалу дисципліни пов'язана з потенційно небезпечними об'єктами, тому у здобувачів

вищої освіти можуть виникати фобії, зокрема мінобоязнь чи радіофобія. Поступова психологічна десенсибілізація, що передбачає від теоретичного знайомства з фізикою процесів до роботи з імітаторами, допомагає зменшити страх і сформувати впевненість. Високий рівень психоемоційної стійкості безпосередньо залежить від впевненості у власних фізичних силах та сформованій ціннісній парадигми захисника, що є фундаментом для опанування складних технічних дисциплін, таких як мінна безпека. Психологічна підготовка має також включати елементи ціннісного мотивування (ставлення/атитюду): здобувачі вищої освіти повинні усвідомлювати, що бойове забезпечення – це не допоміжна функція, а основа виживання та збереження життя побратимів. Важливим результатом навчання має стати формування інженерного мислення [Yurchak, 2024c] – уміння оцінювати будь-який ландшафт з погляду його захисних властивостей, можливостей для розміщення позицій, маскування й організації оборони.

Особливої уваги в межах дисципліни потребує методика навчання інженерного забезпечення та мінної безпеки, оскільки Україна має рекордні масштаби забруднення території вибухонебезпечними предметами. Здобувачі вищої освіти повинні не лише знати алгоритм дій за виявлення підозрілих предметів, а й розуміти сучасні технології гуманітарного розмінування [Юрчак, 2025d] та принципи маркування небезпечних ділянок. Аналогічно, у межах РХБ захисту доцільно використовувати засоби імітації для забезпечення практичного досвіду, оскільки формальний підхід, зведений до надягання протигаза, не забезпечує реальної готовності.

Інформаційна безпека та основи зв'язку також є частиною бойового забезпечення, тому в курс необхідно інтегрувати базові знання з кібергігієни [Юрчак, 2025e], основ радіоелектронної боротьби та правильного поведіння з мобільними пристроями в зоні бойових дій, де цифровий слід може створити загрозу для всього підрозділу.

Контроль результатів навчання повинен базуватися на об'єктивних методах, що дозволяють оцінити реальну готовність здобувачів освіти. Ефективним інструментом є метод

After Action Review, який передбачає детальний розбір кожного завдання і сприяє переосмисленню власних дій. Підсумкові завдання повинні носити комплексний характер і включати елементи всіх модулів дисципліни, утворюючи єдине практичне завдання, близьке до реальної бойової ситуації.

Висновки. Результати проведеного аналізу дають можливість стверджувати, що система загальновійськової підготовки здобувачів вищої освіти в Україні переходить від формального підходу до практично орієнтованої моделі, зорієнтованої на формування реального мобілізаційного резерву. У цій моделі дисципліна «Основи бойового забезпечення» набуває ключового значення, оскільки забезпечує формування критично важливих компетентностей для дій у сучасних бойових умовах.

Ефективність навчання залежить від реалізації цілісної системи педагогічних умов. Організаційні умови передбачають співпрацю між закладами вищої освіти та військовими

навчальними центрами, а також залучення викладачів із бойовим досвідом. Змістові умови ґрунтуються на компетентнісному підході, оновленні програм відповідно до стандартів НАТО та практичній спрямованості матеріалу. Технологічні умови охоплюють інтеграцію VR/AR, БПЛА, лазерних тренажерів і симуляторів, що підвищують реалістичність навчання. Психолого-аксіологічні умови забезпечують мотивацію, розвиток психологічної стійкості та інженерного мислення, необхідних для дій у небезпечних ситуаціях.

Реалізація цієї системи дозволяє формувати у здобувачів не лише знання, а й прикладні навички з інженерного забезпечення, мінної безпеки, РХБ захисту й організації маскування, що безпосередньо впливає на їх готовність до виконання бойових завдань. Подальші дослідження спрямуються на інтеграцію можливостей цивільних спеціальностей студентів до військової підготовки, створюючи нові міждисциплінарні моделі формування компетентностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про запровадження базової загальновійськової підготовки (2025) [Електронний ресурс] // Навчальний відділ Харківського політехнічного інституту. URL: <https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/navchalnyj-protses/prozaprovadzhennya-bazovoyi-zagalnovijskovoyi-pidgotovky> (дата звернення: 08.10.2025).
2. Базова військова підготовка для студентів: кого і як навчатимуть з 1 вересня 2025 року (2025) [Електронний ресурс] // Ми — Україна ПЛЮС. URL: <https://weuaplus.tv/news/useful/bazova-vijskova-pidhotovka-dlja-studentiv-koho-i-jak-navchatimut-z-1-veresnja-2025-roku.html> (дата звернення: 11.10.2025).
3. ОКК13. Основи бойового забезпечення (2024) [Електронний ресурс] // НАДПСУ. URL: <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/programspage.ook13-osnovy-bojovogo-zabezpechennya.pdf> (дата звернення: 11.10.2025).
4. Васильєва Р. Є. (2024) Автореферат дисертації [Електронний ресурс] // Житомирський державний університет ім. І. Франка. URL: https://eprints.zu.edu.ua/20803/1/автореферат_Васильєва_Р.PDF (дата звернення: 09.11.2025).
5. Юрій Юрчак, Людмила Романишина (2023). Актуалізація проблеми формування готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу в контексті інформаційної війни // *Науковий фаховий журнал СДПУ. Серія педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. № 5-6 (129-130). — С. 261-270. — Фахове видання. doi: 10.24139/2312-5993/2023.05-06/261-270. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua>
6. Юрій Юрчак (2024 а). Підготовка майбутніх офіцерів до протидії до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу в умовах інформаційної війни // *Науковий фаховий журнал СДПУ. Серія педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. № 1-2 (135-136). — С. 261-270. — Фахове видання. doi: 10.24139/2312-5993/2024.01-02/064-081. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua>
7. Юрчак Ю.М. (2024 б). Шляхи формування готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу у полоні противника. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2 (37), 37 с. DOI: <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v37i2>
8. Yurii Yurchak, (2024 c). Specificity of informational and psychological countermeasure of propaganda for personal membership during the first world war. *Pedagogy and Education Management Review*, 3(17), 28–34. <https://doi.org/10.36690/2733-2039-2024-3>

9. Юрчак, Ю. (2025 d). Педагогічні умови підготовки майбутніх офіцерів до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу агресора в умовах інформаційної війни. *Молодь і ринок*, (1/233), 168-173. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.322717>

10. Юрчак, Ю. (2025 e). Експериментальне дослідження підготовки майбутніх офіцерів прикордонників до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад. *Молодь і ринок*, (2/234), 118-125. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324544>

REFERENCES

1. Navchalnyi viddil Kharkivskoho politekhnichnoho instytutu. (2025). Pro zaprovadzhennia bazovoi zahalnoviiskovoi pidhotovky [On the introduction of basic military training]. Retrieved December 9, 2025, from <https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/navchalnyj-protses/pro-zaprovadzhennya-bazovoyi-zagalnovijskovoyi-pidgotovky> (in Ukrainian).

2. My – Ukraina PLIUS. (2025). Bazova viiskova pidhotovka dlia studentiv: koho i yak navchatymut z 1 veresnia 2025 roku [Basic military training for students: Who and how will be trained from 1 September 2025]. Retrieved December 9, 2025, from <https://weuaplus.tv/news/useful/bazova-vijskova-pidhotovka-dlja-studentiv-koho-i-jak-navchatymut-z-1-veresnja-2025-roku.html> (in Ukrainian).

3. NADPSU. (2024). OOK13. Osnovy boiovoho zabezpechennia [Fundamentals of Combat Support]. Retrieved December 9, 2025, from <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/programspage.oook13-osnovy-bojovogo-zabezpechennya.pdf> (in Ukrainian).

4. Vasyliieva, R. Ye. (n.d.). Avtoreferat dysertatsii [Dissertation abstract]. Zhytomyr Ivan Franko State University. https://eprints.zu.edu.ua/20803/1/автореферат_Васильєва_Р..PDF (in Ukrainian).

5. Yurchak, Yu., & Romanyshyna, L. (2023). Aktualizatsiia problemy formuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu v konteksti informatsiinoi viiny [Actualization of the problem of forming readiness of future border guard officers to counter negative informational and psychological influence in the context of information warfare]. *Naukovo-fakhovyi zhurnal SDPU. Seriiia "Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii"* – *Scientific Professional Journal of Sumy State Pedagogical University. Series "Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies"*, 5–6(129–130), 261–270. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.05-06/261-270>

6. Yurchak, Yu. (2024a). Pidhotovka maibutnikh ofitseriv do protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu v umovakh informatsiinoi viiny [Training of future officers to counter negative informational and psychological influence in conditions of information warfare]. *Naukovo-fakhovyi zhurnal SDPU. Seriiia "Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii"* – *Scientific Professional Journal of Sumy State Pedagogical University. Series "Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies"*, 1–2(135–136), 64–81. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.01-02/064-081>

7. Yurchak, Yu. M. (2024b). Shliakhy formuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu u poloni protyvnyka [Ways of forming readiness of future border guard officers to counter negative informational and psychological influence in enemy captivity]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Seriiia: pedahohichni nauky* – *Collection of Scientific Works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Pedagogical Sciences*, 2(37). <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v37i2>

8. Yurchak, Yu. (2024c). Specificity of informational and psychological countermeasure of propaganda for personal membership during the first world war. *Pedagogy and Education Management Review*, 3(17), 28–34. <https://doi.org/10.36690/2733-2039-2024-3>

9. Yurchak, Yu. (2025d). Pedahohichni umovy pidhotovky maibutnikh ofitseriv do protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu ahresora v umovakh informatsiinoi viiny [Pedagogical conditions for training future officers to counter negative informational and psychological influence of the aggressor in information warfare conditions]. *Molod i rynok – Youth and the Market*, 1(233), 168–173. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.322717>

10. Yurchak, Yu. (2025e). Eksperymentalne doslidzhennia pidhotovky maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu na osobovyi sklad [Experimental study of training future border guard officers to counter negative informational and psychological influence on personnel]. *Molod i rynok – Youth and the Market*, 2(234), 118–125. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324544>

S. SINKEVYCH

*Candidate of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Combined Military Disciplines,
Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine,
Khmelnytskyi, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-5838-2177>*

A. CHUKANOV

*Senior Lecturer at the Department of Combined Military Disciplines,
Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine,
Khmelnytskyi, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-7925-1026>*

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR GENERAL MILITARY TRAINING OF HIGHER EDUCATION LEARNERS ON THE BASICS OF COMBAT SUPPORT

The article provides a scientific substantiation of the system of pedagogical conditions necessary for the effective preparation of higher education learners in the discipline “Fundamentals of Combat Support”. The relevance of the study is driven by the changes in the geopolitical landscape and the introduction of mandatory Basic Combined Military Training (BCMT) in Ukrainian universities starting in 2025. The author emphasizes that the modern theater of war requires every combatant to possess a wide range of skills, from tactical medicine to engineering protection, regardless of their military specialty.

The study identifies a contradiction between the defense sector's need for competent defenders and the outdated, theoretical teaching methodologies currently used in civilian universities. To resolve this, the author proposes and characterizes four groups of pedagogical conditions. The organizational-managerial conditions involve the integration of university educational spaces with military training centers and the mandatory involvement of instructors with combat experience to ensure the authority and practical relevance of the training. The content-procedural conditions are based on a competency-based approach and the adaptation of educational content to NATO standards, removing obsolete Soviet-era provisions. This includes a modular structure with micro-learning principles for identifying mines, camouflage signs, and integrating tactical medicine elements. The technological conditions reflect the requirements of high-tech warfare. The author argues for the integration of VR and AR technologies for safe mine safety training, the use of UAVs for engineering reconnaissance, and the implementation of laser tactical simulation systems to model combat stress safely. The psychological-axiological conditions aim to form “engineering thinking” and ensure psychological desensitization to threats such as mine fear or radiophobia through gradual transition from theory to simulation.

The article concludes that the discipline “Fundamentals of Combat Support” is central to the BCMT architecture. Implementing the proposed system of conditions ensures the formation of sustainable military-professional competencies, critical digital hygiene skills, and the psychological readiness of students to perform combat tasks and protect the state.

Key words: combined military training, fundamentals of combat support, pedagogical conditions, competency-based approach, engineering support, CBRN protection, mine safety, UAV, NATO standards.

Дата першого надходження статті до видання: 14.11.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.12.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 31.12.2025